

Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi

Editörler:

Emine Gül ÖZENÇ • Mehmet ÖZENÇ

2. Baskı

Editörler: Doç. Dr. Emine Gül ÖZENÇ - Doç. Dr. Mehmet ÖZENÇ

Kuramdan Uygulamaya TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

ISBN 978-625-7880-33-6

DOI 10.14527/9786257880336

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2021, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye’de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000’in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

2. Baskı: Temmuz 2021, Ankara

Yayın-Proje: Zeynep Bektaş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler - Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33
Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Yirminci yüzyılın sonları ile içinde bulunduğumuz yüzyılda devrim niteliğindeki gelişmelerle birlikte kimi değişimler yaşanmış ve yaşanmaya da devam etmektedir. Bu gelişmelerden her alan kendi yapısı gereğince etkilenmiş ve iletişim alanında da köklü değişiklikler yaşanmıştır. Örneğin insanlar, yüz yüze iletişimden uzaklaşıp daha çok sosyal medya aracılığıyla iletişim kurmaya başlamışlardır. Ancak ne olursa olsun sosyal bir varlık olan insan, diğer insanlarla birçok iletişim ortamında ilişki kurmak ve anlama-anlatma çabasını sürdürmek zorundadır. İletişim kurmanın yolları çeşitlenmiş olsa da iletişim kurmamızı sağlayan temel aracımız dildir. Dilin hayatımızdaki bu önemi, onun öğretimi noktasında da kendini göstermektedir. Ülkemizde anadili olarak Türkçenin öğretimi, okulöncesi kurumlarda başlayıp ardından daha yoğun biçimde ilkökul ve ortaokul düzeyindeki Türkçe dersleri ile gerçekleştirilmektedir. Bir sonraki öğrenim ortamları olan liselere geçişte, öğrencilerin gerçekleştirilen merkezi sınavlarda başarılı olabilmeleri için Türkçenin temel dil bilgisi kurallarını bilmelerinin yanı sıra okuduğunu anlama, yorumlama ve çıkarımda bulunma becerilerine de sahip olmaları beklenmektedir. Son yıllarda bu türden Türkçe sorularına verilen doğru cevap sayısı giderek azalmaktadır. Bu sonuçlar, sekiz yıl boyunca verilen Türkçe dersleri ile öğrencilerin okuduğunu anlama ve yorumlama becerilerini geliştirmede eksik mi kaldığı sorusunu gündeme getirmektedir.

Türkçe öğretimi ile ilgili yazılan kitaplara bakıldığında, ilk ve ortaokullar için eski ve yeni programa göre yazılan, çoğu kuramsal bilgi içeren çok sayıda kitabın okuyucuya sunulduğu görülmüştür. Bu bağlamda Türkçe öğretimine ilişkin kuramsal ve uygulamaya dönük bilgiyi aynı çatı altında bütünlükten bir eserin, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yararına sunulmasının uygun olacağı düşünülmüştür. Özellikle Sınıf ve Türkçe öğretmeni olmak üzere öğrenim gören öğretmen adaylarının lisans derslerinde, öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarında ve Türkçe öğretimi alanında çalışan araştırmacıların çalışmalarında faydalanabileceği bu eserin, beklenti ve ihtiyaçları karşılayarak sürece katkı sağlayacağı düşüncesi mutluluk vericidir.

Yüksek Öğretim Kurulu tarafından oluşturulan güncel Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Türkçe Öğretimi dersi içeriğine uygun olarak hazırlanan, günümüzde uygulanmakta olan “Türkçe Dersi Öğretim Programı”nı yansıtan bu eser, bazı bölümler içerisindeki kare kod uygulamalarıyla da diğer çalışmalardan farklılık arz etmektedir. Türkçe dersini okutan bir öğretmenin sahip olması gereken bilgiler, kitap içerisinde bulunan on altı bölümde yer almaktadır. Bu bölümlerde; dil öğretimi ve çocuklarda dil gelişiminden Türkçe dersi öğretim programına, te-

mel dil becerilerinin kazanımından okuma-yazma güçlüklerinin tanınmasına ve giderilmesine, metindeki ana düşüncüyü belirleme ve bu sürece ilişkin izlenecek yöntemlerin öğretilmesine, Türkçe derslerinin işleniş sürecine ilişkin kuramsal bilgilerden örnek uygulamalara kadar birçok konu ele alınmıştır. Kitabın daha nitelikli olabilmesi için alandaki bilgi ve deneyimlerini öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının ihtiyaçlarına uygun biçimde bütüncül bir anlayışla kaleme aldıkları bölümleri titizlikle defalarca gözden geçiren, yoğun gayret gösteren bölüm yazarlarımıza ve kitabın basımı aşamasında destek olan Pegem Akademi Yayıncılık ekibine teşekkür ederiz. Anlatım olanakları ve sözvarlığı bakımından son derece zengin olan Türkçenin öğretimine katkı sağlaması ve faydalananlarının bol olması dileğiyle...

17.08. 2020

Yazarlar Adına Editörler

Doç. Dr. Emine Gül ÖZENÇ
ORCID No: 0000-0003-3161-4251

Doç. Dr. Mehmet ÖZENÇ
ORCID No: 0000-0001-6339-4092

Bölümler ve Yazarları

Editörler: Doç. Dr. Emine Gül ÖZENÇ - Doç. Dr. Mehmet ÖZENÇ

1. Bölüm: Dil Öğretimi-Çocuklarda Dil Gelişimi

Doç. Dr. Emine Gül ÖZENÇ - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-3161-4251

2. Bölüm: Türkçe Dersi Öğretim Programı

Doç. Dr. H. Gülhan ORHAN KARSAK - Kırklareli Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-5927-6341

3. Bölüm: Türkçe Öğretiminde Çağdaş Uygulamalar -Yöntem ve Teknikler-

Dr. Öğr. Üyesi Suna CANLI - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-4720-1905

4. Bölüm: Okuma Eğitimi

Dr. Nurcan ÜSTÜNDAĞ ŞENER - Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1987-1717

5. Bölüm: Yazma Eğitimi

Doç. Dr. H. Gülhan ORHAN KARSAK - Kırklareli Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-5927-6341

6. Bölüm: Dinleme Eğitimi

Doç. Dr. Fatih Mehmet CİĞERCİ - Harran Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-4175-7048

7. Bölüm: Anlama ve Anlama Becerilerinin Geliştirilmesi

Prof. Dr. Murat BAŞAR - Uşak Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-6635-4563
Doktora Öğrencisi Zeynel Ersin ÖZCAN - Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0003-2308-9602
Prof. Dr. Cihangir DOĞAN - Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-1473-7866

8. Bölüm: Okuma ve Teknoloji, Görsel Okuma ve Sunu, Medya Okuryazarlığı

Dr. Zeynep AYDEMİR - Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-3002-1809

9. Bölüm: Okuryazarlık (Literacy)

Doç. Dr. Emine Gül ÖZENÇ - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-3161-4251

10. Bölüm: Okuma-Yazma Güçlüklerinin Tanılanması ve Giderilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Hidayet DİKİCİ - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-1977-966X

11. Bölüm: Metin Türleri ve Metinlerden Anlam Kurma

Dr. Öğr. Üyesi Selva BAKKALOĞLU - Selçuk Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2025-4169

12. Bölüm: Hızlı Okuma Teknikleri

Dr. Öğr. Üyesi Cafer ÇARKIT - Gaziantep Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4126-2165

13. Bölüm: Ana Fikir ve Ana Fikir Öğretim Yöntemleri

Dr. Mehmet Fatih KAYA - Uşak Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8494-8429

14. Bölüm: Dil Bilgisi Öğretimi

Dr. Öğr. Üyesi Hasan KURNAZ - Gaziantep Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-5804-946X

15. Bölüm: Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme

Doç. Dr. Mehmet ÖZENÇ - Gaziantep Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-6339-4092

16. Bölüm: Türkçe Dersi İşleniş Süreci ve Örnek Uygulamalar

Doç. Dr. Mehmet ÖZENÇ - Gaziantep Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-6339-4092

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM

DİL ÖĞRETİMİ-ÇOCUKLARDA DİL GELİŞİMİ

1. Dil ve Tanımı.....	1
2. Dilin Özellikleri	3
2.1. İnsanlar Arasında İletişimi Sağlaması.....	3
2.2. Tabii-Doğal Bir Vasıta Olması.....	4
2.3. Kendine Has Kanunlarının Olması	4
2.4. Canlı Bir Varlık Olması.....	4
2.5. Temelinin Bilinmeyen Zamanlarda Atılmış Olması	5
2.6. Gizli Antlaşmalar Sistemi Olması.....	5
2.7. Seslerden Örölmüş Olması.....	5
2.8. İçtimaî Bir Müessese Olması	6
3. Dilin Doğuşu ve İlgili Kuramlar.....	6
3.1. Güneş Dil Kuramı	6
3.2. Yansıtma Kuramı.....	7
3.3. Ünlem Kuramı.....	7
3.4. İş Kuramı.....	7
3.5. Beden Dili (Jest) Kuramı.....	8
3.6. Müzik Kuramı	8
3.7. Mistik Kuramı	8
4. Çocuklarda Dil Edinimi ve Gelişimi (0-5 Yaş arası).....	8
5. Okul Çağında Dil Gelişimi.....	10
6. Çocuklarda Dil Öğrenimi	11
7. Dil Öğretim Kuramları.....	12
7.1. Davranışçı Kuram	12
7.2. Bilişsel Kuram.....	12
7.3. Dilbilimsel-Psikolinguistik Kuram	13
7.4. Bütüncül Dil Kuramı	13
7.5. Sosyal Etkileşim Kuramı	14
Özet	14
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	15
Kaynaklar.....	16

2. BÖLÜM

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1. Türkçe Öğretiminin Tarihçesi	19
1.1. 1981 ve Öncesinde Uygulanmış Türkçe Dersi Öğretim Programları	19
1.2. 2005-2015 Yılları Arasında Uygulanmış Türkçe Dersi Öğretim Programları	21
1.3. 2015 ve Sonrasında Uygulanmış Türkçe Dersi Öğretim Programları	22
2. 2018'de Yürürlüğe Giren ve 2019'da Uygulamaya Konan İlkokul ve Ortaokul (1-8. sınıflar) Türkçe Dersi Öğretim Programı	28
2.1. Genel Amaç	28
2.2. Değerlerimiz	28
2.3. Tematik Yaklaşım	29
2.4. Öğrenme-Öğretme Süreci	29
2.5. Temalar ve Konu Önerileri	29
2.6. Metin Türlerinin Dağılımı	31
2.7. Metin Seçiminde Dikkat Edilecek Hususlar	32
2.8. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın Yapısı	33
2.8.1. Kazanımlar	33
2.8.2. Öğrenme Alanları	33
2.8.2.1. Dinleme	33
2.8.2.2. Konuşma	34
2.8.2.3. Okuma	35
2.8.2.4. Yazma	37
2.9. Ölçme Değerlendirme Yaklaşımı	39
Özet	40
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	41
Kaynaklar	42

3. BÖLÜM

TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ÇAĞDAŞ UYGULAMALAR-YÖNTEM VE TEKNİKLER-

Giriş	45
1. Türkçe Öğretiminde Değişen Yaklaşım Anlayışı	47
2. Türkçe Öğretiminde Dilsel Becerilerin Geliştirilmesi	51
3. Türkçe Öğretiminde Yararlanılabilecek Yöntem ve Teknikler	56
3.1. Türkçe Öğretiminde Yararlanılabilecek Yöntemler	57
3.2. Türkçe Öğretiminde Yararlanılabilecek Teknikler	58
4. Türkçe Öğretiminde Bütünleştirilmiş Öğrenme- Öğretme Yaklaşımı	62
Özet	67
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	68
Kaynaklar	70

4. BÖLÜM

OKUMA EĞİTİMİ

Giriş.....	73
1. Okuma Eğitiminin Temel Etmenleri	74
1.1. Fizyolojik Etmenler	74
1.2. Sosyolojik Etmenler	75
1.3. Psikolojik Etmenler	76
1.4. Bilişsel Etmenler	76
2. Okuma Sürecinin Gelişim Aşamaları.....	77
3. Okumanın Amaçları	79
4. Okumanın Geliştirilmesi.....	80
5. Okuma Tür, Yöntem ve Teknikleri.....	81
5.1. Tam Okuma	81
5.2. Seçmeli-Esnek Okuma	81
5.3. Öğretici Metinleri Okuma	81
5.5. Sesli Okuma	82
5.6. Sessiz Okuma.....	83
5.7. Göz Atarak Okuma.....	83
5.8. Özetleyerek Okuma	84
5.9. Not Alarak Okuma	84
5.10. İşaretleyerek Okuma.....	85
5.11. TahminEderek Okuma.....	85
5.12. Grup Olarak Okuma	85
5.13. Soru Sorarak Okuma.....	86
5.14. Söz Korosu	86
5.15. Okuma Tiyatrosu	86
5.16. Ezberleme.....	87
5.17. Metinlerle İlişkilendirme	87
5.18. Tartışarak Okuma	87
5.19. Hızlı Okuma	87
5.20. Eleştirel Okuma.....	88
6. Okuma Becerisinin Geliştirilmesi İçin Kullanılabilecek Etkinlikler	88
Özet	95
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	96
Kaynaklar.....	98

5. BÖLÜM

YAZMA EĞİTİMİ

1. Neden Yazma Becerisi Geliştirilmeli?.....	101
2. Yazma Becerisi	102
3. Yazmanın Bileşenleri.....	105
4. Nasıl Etkin Bir Yazar Olunur?	107
5. Yazma Amaçları ve İlkeleri	109
6. Yazma Stratejileri.....	111
7. Yazma Yaklaşımları	113
7.1. Ürün Odaklı Yaklaşım.....	114
7.2. Tarz Odaklı Yaklaşım.....	114
7.3. Süreç Odaklı Yaklaşım.....	114
8. Yazmaya İlişkin Öğrenme Türleri	115
9. İlkokul ve Ortaokul İçin Örnek Yazma Görevleri.....	116
10. Yazma Öğretiminin Teknolojiyle Bütünleştirilmesine Örnekler	118
11. Yazma Etkinliklerinin Değerlendirilmesi	120
Özet	121
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	122
Kaynaklar.....	126

6. BÖLÜM

DİNLEME EĞİTİMİ

Giriş.....	129
1. Dinleme ve Dinlemeyi Etkileyen Faktörler	129
2. Dinleme Türleri	131
2.1. Katılımlı Dinleme	132
2.2. Katılımsız Dinleme	132
2.3. Seçici Dinleme	132
2.4. Eleştirel Dinleme	133
2.5. Yaratıcı Dinleme	133
2.6. Empatik Dinleme	134
2.7. Not Alarak Dinleme	134
2.8. Estetik Dinleme	134
2.9. Bilgi Edinmek İçin Dinleme	135
3. Dinleme Eğitimi ve Dinleme Stratejileri	135
4. Dinleme/İzleme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Etkinlikler	139
4.1. Dikte Çalışmaları	140
4.2. Dinlenenin Yazma Çalışmaları.....	140

4.3. Boşluk Doldurma Çalışmaları.....	140
4.4. Örnek Durumlar Geliştirme Çalışmaları	140
4.5. Görselleştirme	141
4.6. Hikâye Haritası	141
4.7. Drama	141
4.8. Teknoloji Tabanlı Dinleme/İzleme Çalışmaları.....	141
Özet	142
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	143
Kaynaklar.....	144

7. BÖLÜM

ANLAMA VE ANLAMA BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

1. Anlama	147
2. Anlama Modelleri	149
2.1. Geleneksel Model.....	149
2.2. Bilişsel Model.....	150
2.3. Yapılandırıcı Model	150
2.3.1. Etkileşimsel Model	151
2.3.2. Süreç Modeli.....	151
3. Anlama Sürecinde Önemli Değişkenler.....	152
3.1. Metinle İlgili Değişkenler	152
3.2. Okuyucu İle İlgili Değişkenler	153
4. Anlama Becerilerini Geliştirme.....	153
4.1. Anlama Sürecince Temel Beceriler.....	154
4.2. Okuduğunu Anlama Becerilerini Geliştirme.....	155
4.3. Dinlediğini Anlama Becerilerini Geliştirme.....	161
5. Anlama Becerilerini Geliştirmede Kullanılabilecek Bazı Sınıf İçi Uygulamalar ..	163
Özet	164
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	165
Kaynaklar.....	167

8. BÖLÜM

OKUMA VE TEKNOLOJİ, GÖRSEL OKUMA VE SUNU, MEDYA OKURYAZARLIĞI

1. Okuma ve Teknoloji	169
2. Görsel Okuma ve Sunu	174
2.1. Görsel Nedir?.....	174
2.2. Görsel Okuma ve Sunu.....	175

2.3. Metinlerde Kullanılan Görsel Materyal Türleri	176
2.3.1. Grafik, Tablo ve Çizelge	176
2.3.2. Resim, Çizim ve Karikatür	179
2.4. Görsel Okuma Kazanımları ve Örnekleri	180
2.5. Görsel Sunu Kazanımları ve Örnekleri	183
3. Görsel Okuryazarlık.....	184
4. Medya Okuryazarlığı	186
4.1. Medya ve Dijital Okuryazarlık Becerilerinin Türkçe Öğretim Programındaki Yeri.....	190
4.2. Türkçe Dersi Öğretim Programında Medya ve Dijital Okuryazarlık Becerilerine Yönelik Kazanımlar	192
Özet	197
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	197
Kaynaklar.....	199

9. BÖLÜM

OKURYAZARLIK (LITERACY)

1. Okuryazarlık Teriminin Tarihçesi.....	201
2. Değişen Tanımlarla Okuryazarlık Kavramı.....	202
3. Yirminci ve Yirmi Birinci Yüzyıl Okuryazarlığı.....	204
4. Okuma-Yazma ve Okuryazarlık Arasındaki Farklılıklar	206
4.1. Okuma-Yazmanın Kod Çözmeye; Okuryazarlığın Anlamlandırmaya Dayalı Olması	207
4.2. Okuma-Yazmanın Bir Kategori; Okuryazarlığın İse Bir Derece Belirtmesi.....	207
4.3. Okuma-Yazmanın Simge Sisteminin Basılı Ortamdaki Harfler Olması; Okuryazarlığın Simge Sisteminin Bütünü Olması.....	208
4.4. Okuma-Yazmanın Belirli Statik Tanımlanmasının Yapılmış Olması; Okuryazarlığın Tanımlanma Sürecinin Devam Etmesi	208
5. Okuryazarlık Düzeyleri	208
5.1. Birinci Düzey: Temel Okuryazarlık.....	208
5.2. İkinci Düzey: İşlevsel (Fonksiyonel) Okuryazarlık	208
5.3. Üçüncü Düzey: Multifonksiyonel (Çok İşlevli) Okuryazarlık.....	209
6. Türkçe Dersi Öğretim Programında Okuryazarlık Kavramı (1-8.Sınıf)	210
Özet	210
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	211
Kaynaklar.....	211

10. BÖLÜM**OKUMA-YAZMA GÜÇLÜKLERİNİN
TANILANMASI VE GİDERİLMESİ**

1. Okuma Becerisi	213
2. Yazma Becerisi	214
3. Okuma- Yazma Becerilerinin Edinilmesini Etkileyen Etmenler	215
3.1. Okuma Güçlüğü (Disleksi)	216
3.2. Yazma Güçlükleri	219
4. Öğrenme Güçlüğü'nün Tanılanması ve Okuma-Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi	221
4.1. Okuma Güçlüğü Olan Çocukların Eğitsel Değerlendirilmesi	222
4.2. Yazma Güçlüğü Olan Öğrencilerin Eğitsel Değerlendirilmesi	225
5. Okuma-Yazma Güçlüğü Olan Öğrencilerin Desteklenmesi	226
5.1. Okuma Becerileri İçin Öğretimsel Stratejiler	227
5.2. Yazma Becerileri İçin Öğretimsel Stratejiler	228
Özet	231
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	231
Kaynaklar	233

11. BÖLÜM**METİN TÜRLERİ VE METİNLERDEN ANLAM KURMA**

1. Metin Tanımı	239
2. Metin Türleri	240
2.1. Bilgilendirici Metin	240
2.1.1. Makale	242
2.1.2. Deneme	242
2.1.3. Söyleşi	242
2.1.4. Anı	243
2.1.5. Günlük	243
2.1.6. Biyografi	243
2.1.7. Dilekçe	243
2.2. Öyküleyici Metin	244
2.2.1. Masal	245
2.2.2. Hikâye	245
2.2.3. Destan	245
2.2.4. Halk Hikâyeleri	245
2.2.5. Efsane	245
2.2.6. Roman	246

2.2.7. Tiyatro	246
2.2.8. Fabl	246
2.3. Şiir	248
3. Metinlerden Anlam Kurma	249
3.1. Metin İçi Anlam Kurma	250
3.2. Metin Dışı Anlam Kurma	250
3.3. Metinlerarası Anlam Kurma	250
Özet	251
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	253
Kaynaklar	254

12. BÖLÜM

HIZLI OKUMA TEKNİKLERİ

Giriş	257
1. Hızlı Okuma Nedir?	258
2. Hızlı Okuma Ne İşe Yarar	259
3. Okuma Hızının Tespiti	260
4. Hızlı Okuma Teknikleri	260
4.1. Hızlı Okuma Engellerinin Giderilmesine Yönelik Teknikler	260
4.1.1. Geri Sıçramaları Engelleme Teknikleri	261
4.1.2. Seslendirme ve Dudak Kıpırdatmalarını Engelleme Teknikleri	261
4.1.3. Parmakla/Kalemle İzlemeyi Engelleme Teknikleri	262
4.2. Okuma Hızının Artırılmasına Yönelik Teknikler	262
4.2.1. İSOAT Tekniği	262
4.2.2. Görsel Algı Kapasitesini Genişletme Teknikleri (Göz Egzersizleri)	263
4.2.3. Seçmeli Okuma Teknikleri	264
4.2.3.1. Ön Bakış Tekniği	264
4.2.3.2. Göz Gezdirme Tekniği	264
4.2.3.3. Kaymağını Alma Tekniği	265
4.2.3.4. Tarama (Yerini Bulma) Tekniği	267
5. Hızlı Okumada Kelime Hazinesinin Önemi	268
Özet	268
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	269
Kaynakça	271

13. BÖLÜM

ANA FİKİR VE ANA FİKİR ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Giriş.....	273
1. Ana Fikir ile İlgili Kavramlar.....	274
2. Ana Fikir (Ana Düşünce).....	275
3. Ana Fikir ve Konu.....	277
4. Ana Fikir Belirleme ve Üstbilişsel Beceriler	278
5. Ana Fikir Öğretimi.....	279
6. Ana Fikir Öğretim Yöntemleri	282
6.2. Doğrudan Öğretim Stratejisi (Direct Instruction Paradigm)	283
6.2. Gerekli Okuma (Essential Reading).....	285
6.3. Yazarın Amaçlı Mesajı (AIM Modeli) (The Author's Intended Message (AIM))	288
7. Ana Fikir Öğretimi Sürecinde Önemli Noktalar	290
7.1. Amaç Belirleme	291
7.2. Planlama ve Hazırlık	292
7.3. Duyuşsal Özellikler ve Hazırlık.....	292
7.4. Bilişsel Özellikler ve Hazırlık.....	293
7.5. Anlam Dünyası, Ön Bilgiler ve Bağlam	293
7.6. Sınıf İçi Etkinlikler	293
7.7. Metin Türleri.....	294
7.8. Metin Ögeleri	294
7.9. Bireysel Farklılıklar	295
7.10. Dil Becerileri.....	295
7.11. Strateji, Yöntem ve Teknik Kullanmak.....	296
8. Örnek Bir Ders Süreci.....	296
Özet	301
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	301
Kaynaklar.....	302

14. BÖLÜM

DİL BİLGİSİ ÖĞRETİMİ

Giriş.....	305
1. Dil Bilgisi Nedir?	306
2. Dil Bilgisi Öğretimi.....	307
3. Dil Bilgisi Öğretiminin Amaçları.....	309
4. Dil Bilgisi Öğretiminde Yöntem	310
4.1. Tümdengelim Yöntemi.....	311

4.2. Tümevarım Yöntemi.....	312
4.3. Sezdirme Yöntemi.....	313
4.4. Metin Temelli Dil Bilgisi Öğretim Yöntemi.....	314
5. Dil Bilgisi Öğretiminin İlkeleri.....	315
6. Türkçe Öğretim Programlarında Dil Bilgisi Öğretimi.....	317
6.1. Okuma Kazanımları.....	319
6.2. Yazma Kazanımları.....	320
6.3. Konuşma ve Dinleme Kazanımları.....	321
7. Dil Bilgisi Öğretiminin Beceri Alanları ve Etkinlik Örnekleri.....	322
7.1. Telaffuz.....	323
7.2. Kelime Bilgisi.....	324
7.3. Doğru Cümle Kurma.....	325
7.4. Yazım (İmla).....	325
7.5. Noktalama.....	327
Özet.....	328
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları.....	329
Kaynaklar.....	330

15. BÖLÜM

TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Giriş.....	335
1. Ölçme ve Değerlendirmede Temel Kavramlar.....	335
1.1. Ölçme.....	335
1.2. Değerlendirme.....	336
2. Ölçme Araçlarında Bulunması Gereken Özellikler.....	337
3. Değerlendirme Türleri.....	338
4. Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri.....	339
4.1. Geleneksel Ölçme Değerlendirme Teknikleri.....	339
4.1.1. Yazılı Yoklamalar.....	340
4.1.2. Çoktan Seçmeli Testler.....	340
4.1.3. Kısa Cevaplı Testler.....	342
4.1.4. Doğru-Yanlış Testleri.....	342
4.1.5. Eşleştirme Soruları.....	343
4.2. Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri.....	344
4.2.1. Öğrenci Ürün Dosyası (Portfolyo).....	344
4.2.2. Performans Değerlendirme.....	345
4.2.3. Proje.....	346
4.2.4. Gözlem.....	347

4.2.5. Görüşme	348
4.2.6. Öz Değerlendirme	348
4.2.7. Akran Değerlendirme	349
4.2.8. Tanılayıcı Dallanmış Ağaç	349
4.2.9. Kavram Haritası	350
4.2.10. Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik).....	351
5. Türkçe Dersi Öğretim Programında Ölçme ve Değerlendirme.....	352
6. Ölçme ve Değerlendirmenin Yasal Dayanakları	355
Özet	357
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	357
Kaynaklar.....	358

16. BÖLÜM

TÜRKÇE DERSİ İŞLENİŞ SÜRECİ VE ÖRNEK UYGULAMALAR

1. Türkçe Dersi İşleniş Süreci	369
1.1. Metin Esaslı İşleniş	370
1.1.1. Hazırlık.....	370
1.1.2. Anlama.....	371
1.1.3. Metin Aracılığıyla Öğrenme	373
1.1.4. Kendini İfade Etme.....	373
1.1.5. Ölçme ve Değerlendirme.....	374
1.2. Kazanım Esaslı İşleniş	374
2. Örnek Uygulamalar	376
2.1. Metin Esaslı İşlenişe Uygun Örnek Uygulama	376
2.2. Kazanım Esaslı İşlenişe Uygun Örnek Uygulama	381
Özet	382
Bölüm Sonu Değerlendirme Soruları	382
Kaynaklar.....	383
Yazarlar Hakkında.....	385